

Középkori bolgár–magyar kapcsolatok

Hriszto Dimitrov: Bălgaro-ungarszki otnosenija prez srednoviekovieto. Akademicko Izdatelstvo „Prof. Marin Drinov”, Szófia, 1998. 423 o.

A hazai – és joggal említhetjük, a nemzetközi – történettudomány egyik központi témája a magyar nép őstörténete, a népvándorlás kora, a honfoglalás kora és a magyarság más népekkel való kapcsolata.

Ehhez szorosan kapcsolódik a bolgár történész, Hriszto Dimitrov munkássága is, aki a történettudomány doktora, s a szófiai egyetemen 1992-től a középkor történetét adja elő. Tanulmányait 1982-ben a Szófiai Cirill-Metód egyetemen, történelem szakon fejezte be. 1983-tól a Bolgár Tudományos Akadémia tudományos munkatársa. *Bulgária és a nomádok a 11. sz. elejéig* című doktori értekezését 1986-ban védte meg. 1991-ben a bécsi egyetemen, az Osztrák Tudományos Akadémián és az Osztrák Régészeti Intézetben nyert szakmai továbbképzést. Tudományos fokozata a filozófia doktora, munkássága a bolgár nép és a magyarság közti kapcsolatok feltárása. Összefoglaló műve 1998-ban jelent meg Szófiában a „prof. Marin Drinov” Akadémiai Kiadó gondozásában, melynek címe: *Középkori bolgár-magyar kapcsolatok*.

A szerző a két nép közti viszonyokat a történelmi források elemzésével és a tudományos kutatások eredményét dokumentáló szakirodalom széles körű feltárásával tárgyalja. Műve új aspektusból, a bolgár nép történelmén keresztül világítja meg a magyarság történelmét. A szakirodalomban való jártasságát az is bizonyítja, hogy a magyar történettudományi műveket is feldolgozza, értékeli, de nem csupán a „klasszikus” magyar szakirodalomra támaszkodik, hanem a legújabb eredményeket is felhasználja. A monográfiával a szerző célja a bolgár és a magyar nép nemzetközi kapcsolatainak összefoglalása a 6. század elejétől a 16. század végéig terjedő időszakban.

A korszakot művében 11 fejezetre tagolja: I. Bolgárok és magyar törzsek a 9. század előtt; II. Magyarok a Dunai Bulgária szomszédságában a 9. században; III. A magyar tényező Szimeon cár politikájában a 10. század elején; IV. Bulgárok és magyarok 927 és 1019 között. V. Magyarország és a bizánci uralom alatti bolgár területek a 11. és 12. században; VI. A magyarok szerepe a bolgár államiság helyreállításában (a 12. század nyolcvanas éveitől 1218-ig). VII. Politikai és dinasztikus szövetség (1218–1246-ig); VIII. Magyarország és Bulgária belső válsága (1246–1272.); IX. Az erők egyensúlya (1272-től a 16. század közepéig); X. Magyar nyomás Bulgária a 14. század második felében; XI. Magyarország kísérletei a bolgár államiság helyreállítása érdekében a 15. század első felében.

Hriszto Dimitrov bolgár aspektusból tárgyalja az eseményeket. Korszakhatárai is a bolgár történelemhez kapcsolódnak, mégis részletesen feltárja a magyar történelmet, rávilágítva olyan eseményekre, amelyek nemzetközi jellegűek, bennük a két nép egymásra utaltsága és összefogása tükröződik. Más értelmezést nyújtva a hazai kutatások bővítését teszi ezzel lehetővé. Külön megemlíthető, hogy a kapcsolatokat a két nép társadalmi, gazdasági viszonyait elemezve kutatja a könyv szerzője. Monográfiájának érdeme az is, hogy a bolgár történelem feltárásakor latin nyelvű forrásokat is felhasznál.

A könyv végén bibliográfia, név- és tárgymutató, valamint magyar és német nyelvű rezümé található.

Fejér Géza – Göllner Aladár: Magyarok és bolgárok (Budapest, 1942) című könyvében a középkori magyar történelem szemszögéből tárgyalja a középkori eseményeket. Sztojan Radev: Fejezetek a bolgár-magyar művelődési kapcsolatok köréből (Bolgárok és magyarok. Budapest, Gondolat, 1977) című műve a legújabb korról bezáróan ismerteti a kapcsolatokat. Emec két

jelentős irodalom után Hriszto Dimitrov művében a kutatások folytatását, újabban feltárt forrásanyag elemzését, összefoglalását adja, ezért hasznos kézikönyv a bolgár és a magyar nép történelmének megismeré-

sére. Az olvasó dolgát az is megkönnyíti, hogy a szerző könyvéhez magyar nyelvű tartalmi összefoglalót is csatolt.

H. Tóth Ilona